de Panorama

Rebellenclub

WEEKBLAD VOOR DE JEUGD

DERDE JAARGANG
No 51 — 19 DECEMBER 1952

Alleen voor abonné's van PANORAMA
5 ct.

HET VERLOREN SCHAAP

Hee, Joël! Slaap je?"

„Nee, ik.... wat is er.... o, ben jij 't, Ephraïm?" Joël wreef z'n ogen, want hij had wat liggen soezen in de schaduw van 'n rotsblok. Ephraïm lachte.

„Slaapkop! Kom mee, spelen. We doen rovers en Romeinen. David is er en Ruben en Nephtali en nog 'n paar."

„Ik kan niet, Ephraïm. Ik moet op de schapen passen." Joël wees naar de kleine kudde, die, verspreid tussen de rotsen op de helling, voedsel zocht.

„Ben je mal! Die lopen niet weg. En Wachter is er toch? Die houdt ze wel in de gaten. Kom nou; we beginnen meteen."

Joël aarzelde. 'n Goede herder laat z'n dieren niet in de steek. Dat zei vader altijd en die wist 't. Want vader was ook schaapherder. Met andere mannen bewaakte hij de grote kudden van de rijke mensen uit Bethlehem. Vaak trokken ze ver weg. Dan sliepen ze 's nachts bij hun wachtvuren op de heuvels. Nee, vader zou z'n kudde niet in de steek laten.

Maar Ephraïm hield aan.

„Toe nou, flauwerd. Wij zullen je straks helpen om je schapen bij elkaar te drijven. Kom je?"

„Goed," zei Joël. Hij wist, dat 't niet goed was. Vader zou het niet mogen weten.

Bij het spannende spel vergaten de jongens de tijd, tot de rode avondhemel en de lange schaduwen duidelijk waarschuwden.

„O!" Joël schrok. „Al zó laat? Ik moet naar huis! Helpen jullie gauw mee?"

De schapen waren een heel eind afgedwaald. Haastig en niet al te secuur zochten de jongens de helling af en dreven de dieren bij elkaar.

„Er zijn er geen meer, Joël!" riep Ruben. „Ginds komt Ephraïm met de laatste. Hoeveel moet je er hebben?"

„Achtendertig," zei Joël. Hij telde vlug. „Zesentwintig heb ik er hier."

„Mooi. En Ephraïm...." Ruben tuurde en telde: „Zeven.... negen .... elf.... twaalf! Vooruit maar, Joël."

Samen dreven ze de kleine kudde op. Achter hen joeg Ephraïm z'n troepje snel vooruit om Joël in te halen.

't Was druk in Bethlehem. Dat kwam omdat de keizer wilde weten, hoeveel mensen er woonden in het grote Romeinse rijk. Ieder moest zich gaan melden in de plaats, waar z'n familie vandaan kwam. De karavaanherberg was al overvol en nog kwamen er reizigers naar Bethlehem. Joël en z'n vriendjes, samen met de oude hond Wachter, hadden heel wat moeite om de kudde door de nauwe, drukke kronkelstraatjes te drijven.

„Nou, Joël, tot morgen. Wij gaan hierheen." Ruben en Ephraïm holden naar huis. Joël bracht zijn dieren naar de omheinde ruimte bij het huis en ging naast het smalle poortje staan. Een voor een liepen de schapen langs hem heen. De jongen telde.

Zevenendertig!

Haastig telde hij opnieuw en nog eens. 't Bleven er zevenendertig....

Hij stond bij 't poortje te treuzelen. Teruggaan nu en zoeken? 't Was al bijna donker. Morgen dan maar, besloot Joël, en niets zeggen. Maar 't zat hem dwars.

Eigen schuld! zei hij tegen zichzelf. Je hebt niet op je dieren gepast.

Hij sloot het poortje en glipte stil 't huisje binnen.

„Dag, jongen," groette moeder. „Wat ben je laat? Is er iets niet in orde?"

„O nee, alles is best," loog Joël. „Maar 't was zo druk in de straatjes."

„Ja, 't is wat met die volkstelling." Moeder stak 't kleine olielampje aan.

„Hier, Joël, eet maar vlug. Je zult wel honger hebben."

Joël begon te eten, traag en treuzelend; hij dacht voortdurend aan het verdwenen schaap. Moeder keek hem onderzoekend aan. Er was iets, zag ze.

Vader kwam binnen.

„Dag, moeder, jongen. Is er nog iets te eten voor me?"

Joël schrok. Als vader nu maar niet....

„En, herder? Alles goed met je schapen?"

„J.... j.... ja, ik be.... bedoel...." stotterde de jongen.

„Wat bedoel je?"

Nu kon Joël niet meer terug. 't Hele verhaal kwam er uit. Vader keek streng, bestraffend. Hij stond op.

„En jij wilt schaapherder worden? Meegaan met de grote kudde? Schaam je, Joël!"

Joël keek star naar de grond; z'n wangen gloeiden.

„Kom!" zei vader boos. „Ga mee. Zoeken! 't Is maanlicht."

Zwijgend ging Joël achter vader aan. Hij was moe en nog hongerig. Maar hij durfde niets zeggen. Hij moest vlug lopen om vader bij te houden, want die liep met grote stappen door de drukte.

Op de weg buiten het stadje stond een man met een ezeltje, waar een jonge vrouw op zat. Ze waren moe, allebei, en stoffig van een lange reis.

„Goede vriend," zei de man tegen vader. „We zoeken 'n onderkomen voor de nacht. Kunt ge ons helpen? Mijn vrouw" — de man keek bezorgd naar 't lieve, bleke gezicht van de vrouw op het ezeltje — „mijn vrouw kan haast niet meer."

Vader dacht na.

„Ginds," wees hij, „in de rots is 'n grot. Eigenlijk niet meer dan 'n stal. 't Is wel dichtbij, maar...."

„Dank u, vriend, dank u," onderbrak de man. „We zullen er beschut zijn tegen de kille nachtwind. Nogmaals dank. God zij met u."

De man leidde de kleine ezel. De jonge vrouw glimlachte dankend.

Vader stond stil en keek het kleine groepje na. Zijn ogen waren groot en verwonderd.

„Vader." Joël trok hem zacht aan de mouw.

„Welj, ongen? O ja, 't schaap. Kom, Joël."

Vaders boze bui was verdwenen, zag Joël. Z'n gezicht glansde van 'n vreemd geluk, dat blonk in zijn ogen. Ook Joël voelde zich wonderlijk blij.

„Wie waren die mensen, vader?"

„Vreemdelingen, jongen. Maar..."

Zwijgend liepen ze verder. Boven hen straalden de sterren en de nacht was ongewoon helder en stil. Maanlicht glinsterde op de rotsen langs de helling. In de lucht trilde een verre, nauw hoorbare muziek en op een heuveltop bloeide de rode bloem van een wachtvuur. Groot en glanzend begon 'n licht te blinken, dat daalde over de velden, een wondere, warme, gouden schijn.

De muziek werd duidelijker; zilver zongen stemmen, hoog in de hemel.

„Vader...." fluisterde Joël. Dicht naast elkaar stonden ze, vaders arm om Joël's schouder. Toen zagen ze de engel, die blank en lichtend bij het wachtvuur stond, en sidderend van eerbiedig ontzag hoorden ze de hemelstem zingen.

„Weest niet bang. Een blijde boodschap breng ik u. Deze nacht is een Kind geboren, de Verlosser der wereld. Gaat Hem zoeken en aanbidden. In een kribbe zult ge Hem vinden, gewikkeld in doeken."

En als de zomerwind, die door de bomen ruist, was 't lied van de engelen over Bethlehem: „Ere aan God in de hemel en vrede op aarde aan alle mensen, die het goede willen."

„Kom, Joël." Vaders diepe stem trilde. „We gaan het Kind zoeken."

Achter hen kwamen de herders van het wachtvuur, 'n blijde, eerbiedige stoet. Hoog en ijl blaatte een schaap en Joël nam 't kleine, wollige dier in z'n armen.

„Voor 't Kind in de kribbe."

Z'n ogen waren als de sterren en vaders glimlach was vriendelijk en goed.

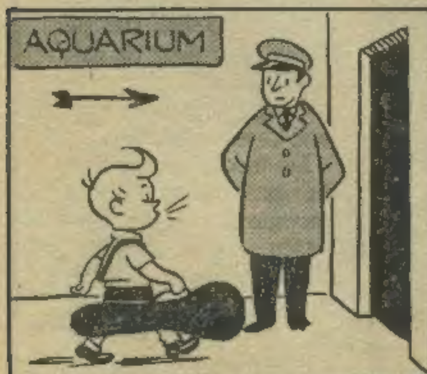
En daar was de grot, vol van een zacht en wonder licht. De vreemdeling stond er, 't hoofd gebogen naar de kribbe, waarnaast de jonge vrouw knielde. Haar gezicht was niet langer bleek en moe, maar stralend en hemelblij.

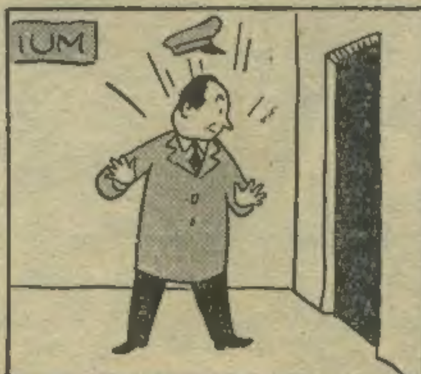
En in de kribbe, op 't gele stro, 't Kindje....

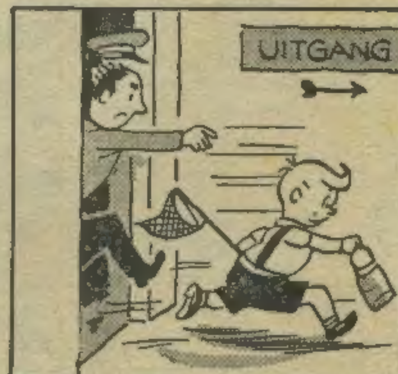
Joël knielde en zette z'n schaap naast de kribbe. Hij zei niets, hij keek alleen naar 't Kindje en nooit nog was hij zo gelukkig geweest.

J. J. Verbeek

UIT DE LUIERJAREN VAN SJORS

Pietje's Kerstdroom

Pieter is een kleine dromer;
Moesje zegt: „Slaap nu maar zacht."
Maar ons Pietje ligt wel vaker
Door te woelen, d'halve nacht.

Vechten doet hij tegen leeuwen,
Tijgers, beren en wat meer;
En hij knalt ze zonder aarz'len
Allemaal bij bosjes neer.

Gisteren droomde hij van een Kerstman,
Och, een Kerstman als een reus;
Pietje zag hem heel goed zitten,
Met een dik besneeuwde neus.

Op zijn schouder stond een Kerstboom,
Zo iets had Piet nog nooit gezien;
't Leek wel haast een hoge toren,
Met veel lichtjes bovendien.

Piet zei: „Kijk eens naar die takken,
Wat een massa speelgerei."
Treinen, paarden, luxe-wagens,
't Hing er alles, zij aan zij.

„'k Wou," dacht Piet, „dat ik er bij kon."
En de Kerstreus keek eens op.
„Nou," zei hij, „klim maar naar boven,
Als je kunt, tot in de top."

Piet begon alvast te klimmen,
Eerst al op die reus zijn knie;
Kijk, nu stond hij op diens schouder ....
Wip, de boom in, een, twee, drie.

Hij klom vlug, want 't mooie speelgoed
Hing daar aan die hoogste tak;
Nog vier takken, drie, nee twee nog ....
Toen de boom in stukken brak.

Pietje rolde, rolde, rolde ....
En de reus gaf hem een zet;
Maar toen Pietje uitgerold was
Lag hij lekker in zijn .... bed.

V. L.

DE LEEUW EN DE EZEL

De leeuw had eens zin om op jacht te gaan en om zeker te zijn van een goede buit, zocht hij een sterke ezel uit om hem te vergezellen. Als ik hem meeneem, dacht de leeuw, zal zijn stem alle dieren uit hun schuilhoeken verjagen en ik heb ze voor het grijpen.

De leeuw versierde de ezel met groene takken en lover, zodat hij haast op een struik geleek en gelastte hem zo luid te balken als hij kon. Dat beviel de ezel wel. Hij zette een keel op dat het schetterde door de bossen en alles, wat poten had, kwam te voorschijn en zocht ergens een veilig heenkomen.

Toen de ezel zag hoe de leeuw huishield onder de dieren, balkte hij van louter plezier en ging er eens rustig bij zitten.

Wat ben ik toch een groot jager, dacht ons grauwtje, dat zich natuurlijk de eer van die rijke buit toeschreef, en wat heeft die leeuw geboft, dat hij mij heeft meegenomen.

En toen hij zag hoe de leeuw bezig was een wild varken te verslinden, riep de ezel: „Hebt u nu gezien hoe ik al dat vee naar u toe heb gedreven? Mijn stem was gewoon onweerstaanbaar."

„Inderdaad," grinnikte de leeuw, „toen ik jouw geluid voor het eerst door de bossen hoorde schallen, stond ik eerst op het punt ook op de vlucht te slaan."

De ezel was niet zo'n grote of domme ezel, of hij begreep wel, dat de leeuw hem voor de gek hield, maar hij was verstandig genoeg om zich heel koest te houden.

De leeuw spotte met die ezel omdat hij zo verwaand was. En hetzelfde gebeurt met jongens en meisjes, die van louter verwaandheid niet weten wat ze zeggen of doen.

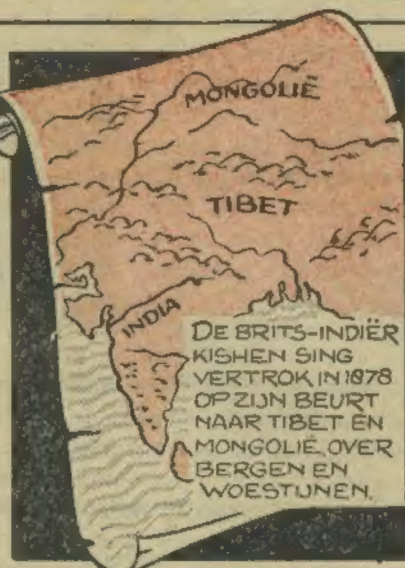
ONZE WONDERE WERELD

EEN MAN ZONDER VREES

VIJFENZEVENTIG JAAR GELEDEN WAS EEN TOCHT NAAR MIDDEN-AZIË EEN LEVENSGEVAARLIJKE ONDERNEMING. TOCH WAREN ER MANNEN DIE LEVEND TERUGKWAMEN.

SPIONNEN, DIE HET LAND IN KAART WILDEN BRENGEN MOESTEN HUN POGINGEN HEEL VAAK MET DE DOOD BEKOPEN.

VERMOMD ALS KOOPMAN TELDE HIJ ZIJN STAPPEN OF DIE VAN ZIJN RIJDIER OM ALDUS BEPAALDE AFSTANDEN TE METEN.

Hulst

In de herfst zie je aan heel veel bomen en struiken mooie bessen hangen. De lijsterbes prijkt met haar vlamrode, de sneeuwbes met haar witte en de vlier met haar platte trossen zwarte vruchten.

De vogels eten er van en vooral de trekkers vallen soms bij zwermen op deze struiken neer, om zich met de bessen te voeden.

Een zeer fraaie struik — over de andere vertel ik nog wel eens enkele leuke bijzonderheden — is de hulst.

In sommige streken van ons land, bijvoorbeeld in Twente en Limburg, zie je deze struik nog wel in het wild, maar veel meer toch treffen we hem aangeplant in tuinen en parken.

Als je hem niet kent, bekijk je maar even de tekeningen, maar verreweg de meeste kinderen zullen deze heester met zijn leerachtige en stekelige bladeren wel kennen. Vooral met Kerstmis komt de hulst in de belangstelling en wel door de prachtige trossen rode bessen, die overal tussen de bladeren glanzen.

Die worden dan gebruikt in allerlei bloemstukjes en om de huizen van de mensen te versieren. Dat moet altijd al zo geweest zijn. Ten tijde van de Romeinen was dat al zo. Misschien weten jullie, dat die in de winter ter ere van de afgod Saturnus grote feesten hielden. De hulst met zijn bessen diende dan ook ter versiering. Dit feest van de Romeinen werd later het Kerstfeest, al kreeg het natuurlijk een heel andere betekenis. Maar toch bleef de hulst onafscheidelijk met dit feest verbonden.

Niet elke hulststruik draagt van die mooie rode bessen. Je moet weten, dat er hulststruiken zijn, waarop bloemen voorkomen met alleen meeldraden en andere, waaraan alleen bloemen komen met stampers.

Alleen aan de laatste nu komen de besjes. Wel moet er stuifmeel op de stamperbloempjes komen, maar daar zorgen de vele insecten wel voor, omdat de hulststruik lekkere honing heeft. Het is dus helemaal niet vreemd, als je een hulststruik in de tuin hebt, waar ieder jaar besjes aan komen en een andere, waaraan je nooit bessen ziet. De eerste is dan een hulst met stamperbloempjes en de andere een meeldraadhulst. Wel kan ik jullie vaders en moeders, die een hulst willen laten poten, een goede raad geven. Ze moeten liefst niet één, maar twee struiken tegelijk kopen. Ze zullen aan de ene struik dan altijd besjes hebben. Jullie begrijpen nu wel, waarom dat zo is. Wil vader niet meer dan één struik, dan moet hij een stamperhulst bestellen. Ook dan komt het nog wel terecht. Je begrijpt niet, hoever de insecten dat stuifmeel halen. Soms staat er in de hele buurt geen andere hulst, voor zover je dat tenminste weet. Het typische leven der insecten komt de hulst te hulp. Hieronder zijn er, zoals de bijen, die zo lang mogelijk eenzelfde plant blijven bevliegen. Heeft nu een bij eenmaal een hulst gevonden, dan blijft hij op de hulststruiken vliegen, zolang die hier of daar bloeien. De verschillende struiken worden dus heel netjes opgezocht. Bovendien „vertellen" de bijen elkander op een of andere

wijze de vondst van een plant, die honing of stuifmeel levert. Dit alles zit heel mooi in elkaar en is oorzaak, dat ook een eenzaam staande hulst netjes bestoven wordt met stuifmeel.

Het is ook een typisch verschijnsel van de hulst, dat de bladeren niet afvallen, alhoewel dat bij al onze bomen bijna het geval is.

Dit is een kwestie van verdamping. De gewone bomen halen gedurende het voorjaar en de zomer heel veel water uit de grond. Hierin zit in een dunne oplossing het voedsel, doch dit moet via de bladeren weer verdampt worden. In de winter gebeurt dat niet en dus kunnen de bladeren gemist worden en vallen af. Je begrijpt echter, dat de verdamping door die leerachtige bladeren niet erg groot is en bovendien kan die verdamping nog worden tegengehouden. De hulst kan dus (evenals onze dennen en sparren hun naalden) gerust de bladeren in de winter behouden.

J. B. M. v. d. B.

WAT ZEGT MIJN NAAM?

Ik heb beloofd," zo begon meester Dierx het namenkwartiertje, „dat ik deze keer iets zou vertellen over dubbele mansnamen, waarvan een deel uit een bepaling, een nadere aanduiding dus, van de eigenlijke naam bestaat.

Vele van dit soort namen worden gevormd door de bijvoeglijke naamwoorden „jong" en „oud". Zo hebben we de familienamen: Jongejan, Jongejans, Ouwejan, Oudejans, Jongeneel (jonge Cornelis), Ouweneel en Oldeneel, Jongepier en Aupiers (oude Pieters).

ACHTERNAMEN

Het komt wel voor, dat deze namen tot bijna onherkenbaar toe verbasterd zijn. Zo vormde Schonejans de namen Schonjans en Schoneans; van Nevejan (neef Jan) kregen we Neveyans. De naam Grotrian betekent niet anders dan groter Jan; Lutjohan is kleine Johan; Groshans is oorspronkelijk een Franse naam: gros Jean.

Timmerhans en Timmerjans zijn bijnamen van een Hans en van de zoon van een Jan, die timmerlui waren; Schipperheyn en Schipperein zijn bijnamen van een Hein, die schipper was.

Algemeen bekende namen in dit soort zijn ook Dirkzwager (zwager Dirk), Janmaat, de algemene naam van een zeeman, maar feitelijk betekenend: goede vriend en iemand, die dezelfde betrekking uitoefent; verder Janbaas en Janknegt. Leentvaar is een gemoedelijke naam voor vader Leendert, Keesom wil zeggen: oom Kees.

In het Vlaams sprekende deel van België komt men wel de naam tegen: Quatannes of Quattannes, een verbastering van kwade Hannes.

ONZE DIJKEN

De bedijking van ons land ving aan in het Karolingische tijdperk. Voordien vluchtten de inwoners voor het water op terpen of wierden. In de elfde eeuw werden de waterkeringen versterkt en vooral in de dertiende eeuw werd er door de graven van Holland veel zorg en geld aan besteed. Toch bleek het niet afdoende. En in de vijftiende eeuw ging men zelfs oude dijken slechten.

Filips van Bourgondië maakte daar een eind aan en beval, dat alle oude dijken moesten blijven liggen als „slapers". De nieuwe dijken had men versterkt met wier en riet. Dit laatste werd groen gesneden en ter dikte van enige voeten op de bodem gelegd, zodat het onder water ijzerhard werd. Toch bleek het water nog sterker. Men omgaf toen de dijken met paalwerk, balken en dwarshouten, vastgeklonken met ijzeren bouten. Dat ging drie eeuwen goed en toen kwam de paalworm roet in het eten gooien. Men ontdekte hem voor het eerst in 1730 aan de Westkappelse Zeedijk op Walcheren, daarna op Tessel en elders. Vele stoere palen bleken doorboord te zijn en dus onbetrouwbaar. Men zocht en praatte, maar het duurde nog een paar jaren, voordat er twee knappe koppen opdoken, die raad wisten: Pieter Straat en Pieter van der Deurne. „Stenen om de dijken is het behoud van het land," zo klonk hun advies, en men ging het opvolgen.

Van toen af verrezen er sterke, stenen glooiingen en werden de dijken met kei- en klipsteen tegen de woede der golven beveiligd. Het grootste leed was daarmee geleden.

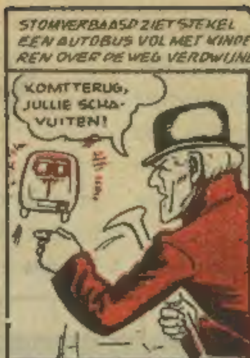

BAS EN BES

Bas en Bes zijn weggelopen uit het gesticht van Stekel. Deze zit hen steeds dicht op de hielen.

STEKEL HAD EEN LATERE BUS GENOMEN EN TOEN DIE GEVONDEN WAARMEE BAS EN BES WEGGEGAAN WAREN, EN NU HAD HIJ HEN EENVOUDIG OPGEWACHT.

DE KOOPMAN VAN VENETIE

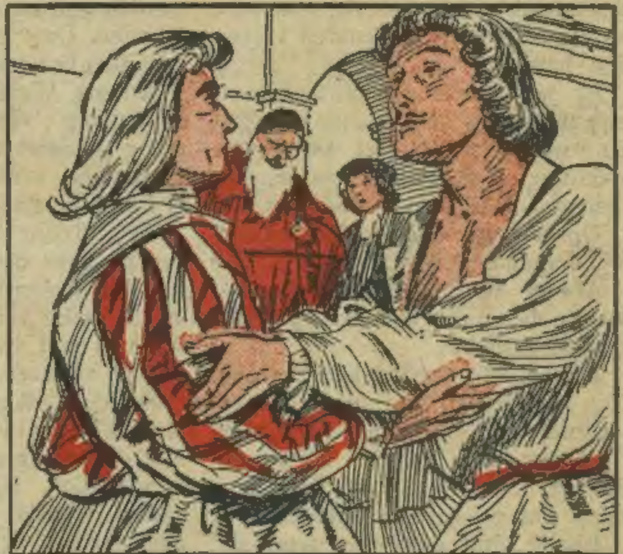

NAAR HET BEROEMDE TONEELSPEL VAN SHAKESPEARE

Tot hun ontsteltenis hoorden Antonio's vrienden de jonge rechtsgeleerde — die in werkelijkheid Portia was — verklaren, dat volgens de wet van Venetië Shylock recht had op een pond uit Antonio's vlees, daar de koopman niet op de bepaalde dag de geleende som terugbetaald had. Ze liet Antonio weten, dat hij zich gereed had te maken voor het mes van zijn belager.

17. „O, edele rechter!" riep Shylock uit, „wat zijt gij ouder in wijsheid, dan ge er uitziet!" Portia gelastte Antonio zijn borst te ontbloten. Shylock juichte: „Juist, zijn borst. Zo luidt immers het contract, edele rechter!".... „Zo dicht mogelijk bij het hart.... aldus staat het er," gaf Portia toe. „Is er een weegschaal om het vlees te wegen?" Shylock, tuk op zijn wraak, had er voor gezorgd.

18. Antonio nam nu afscheid van zijn vriend. „Geef me je hand, Bassanio. En treur er niet om, dat dit mijn leven kost. Groet je vrouw van me!" ging hij voort, zonder dat hij kon vermoeden, dat deze vermomd naast hem stond. „Ik heb er geen spijt van, dat ik je geholpen heb en dat ik, als de woekeraar diep genoeg snijdt, zo dadelijk met mijn leven je schuld ga aflossen."

19. Shylock werd ongeduldig en zei: „We vermorsen tijd. Spreek toch het vonnis uit!" En Portia vonniste: „Ge hebt recht op een pond van het vlees van deze koopman; het hof erkent het en de wet staat het toe." Shylock naderde zijn slachtoffer en hief zijn mes op. Hij stond op het punt het in Antonio's borst te steken, toen Portia opmerkte: „Denk er aan, het contract geeft u niet het recht op ook maar één druppel bloed.

20. De overeenkomst luidt letterlijk: een pond vlees. Neem dus, waar ge recht op hebt; maar als ge ook maar een druppel van Antonio's bloed vergiet, dan worden uw landerijen en uw goederen ten bate van de staat verbeurd verklaard." Shylock kromp ineen. „Is dat de wet?" vroeg hij. „Ik zal het u laten zien," antwoordde Portia kalm. „Ge hebt volledige toepassing van de wet geëist. Welnu, ze zal in alle volheid op u worden toegepast."

KONING WALDEMAR'S KERSTFEEST

Er was eens een boze koning, die geen zachtheid en vriendelijkheid kende. Hij grauwde en snauwde en zijn dienaren vreesden hem.

Er was echter niemand, die er ook maar iets over durfde zeggen. Er zou hem zeker niet veel goeds wachten, als de koning hoorde, dat men zich over hem beklaagde.

Op zekere dag werd koning Waldemar heel laat wakker.

Alweer was hij met zijn verkeerde been uit bed gestapt. Hij mopperde maar.

Elmar, zijn eerste page, meldde zich en deelde hem mee, dat er iemand was om hem te spreken.

„Stuur hem weg!" beval de koning, „ik ben niet in de stemming om mensen te ontvangen."

Elmar ging dus weer naar de vreemdeling toe en bracht hem het bevel van de koning over.

De vreemdeling stelde zich voor als Roland, de hofnar. Van weggaan wilde hij echter niet weten. Hij zei: „Zeg de koning, dat mijn komst zeer belangrijk voor hem kan zijn."

De page vond Roland een aardige jongen en wilde wel voor hem proberen, of hij de koning tot andere gedachten kon brengen.

Hij verscheen dus weer bij de koning en vertelde hem, wat Roland gezegd had.

Arme Elmar! Wat was de koning vertoornd.

„Hoe durf je mij zo te dwarsbomen, vlegel!" schreeuwde hij. „Ik heb je gezegd, dat ik die man niet wens te ontvangen. Maar je zult je straf niet ontgaan. Ik laat jou en die vreemdeling in een kerker opsluiten."

Roland werd tijdig gewaarschuwd door André, een der lakeien, die de koning zo te keer hoorde gaan. „Vlug," riep deze, „verberg je in die grote kast daar. Die is leeg."

Hij trok Roland haastig naar binnen en die was in een oogwenk in de grote kast verdwenen.

Maar Elmar werd in de kerker opgesloten. Die kerker zou voortaan zijn woning zijn en een droog stuk brood met een kroes water zouden zijn maaltijd en drank betekenen. Daar moest hij het leven mee zien te houden.

Koning Waldemar liet naar de ontvluchte vreemdeling zoeken, maar die was nergens te vinden. Bovendien wist niemand, hoe hij er had uitgezien, behalve Elmar en André. Toen gaf de koning het zoeken naar de vreemdeling maar op. En Roland zat intussen nog steeds veilig verborgen in de kast. Hij was niet van plan om het paleis te verlaten, zolang Elmar gevangen zat. Want hij wilde proberen, of hij op de een of andere manier de koning tot een ander mens kon maken. Hij zou niet eerder rusten, voordat Elmar bevrijd zou zijn.

André, de lakei, die hem zo vriendelijk had geholpen, hield hem verborgen en zorgde er voor, dat hij voldoende voedsel kreeg.

Elmar was erg verdrietig. Hij vond het verschrikkelijk in de donkere kerker. Maar er was tenminste iemand, die hem af en toe iets te eten bracht buiten het vieze droge brood, wat hij dagelijks kreeg.

Toen Elmar weer eens een lekker hapje kreeg, was er een klein briefje voor hem bij. Het was opgevouwen. Nieuwsgierig vouwde hij het uit elkaar en hij las: „Wees dapper. Op zekere dag zul je bevrijd worden. André en de hofnar."

Die woorden stemden hem opeens veel opgewekter. Er was dus toch nog wel een kans op bevrijding.

Was het maar waar, want het zou binnen enkele dagen Kerstmis zijn. Zijn ouders zouden wel vreselijk ongerust en verdrietig zijn.

Ja, dat was inderdaad het geval. De ouders van Elmar waren dadelijk naar de koning gegaan, toen ze het nieuws hoorden, dat hun zoon gevangen was genomen. Zij hadden hem gesmeekt, om Elmar weer vrij te laten. Maar koning Waldemar luisterde niet naar hun smeekbeden en even verdrietig als ze gekomen waren verlieten ze het paleis weer.

Roland hoorde van André, dat de koning een vreselijke hekel had aan het vieren van het Kerstfeest.

Als de mensen Kerstmis vierden, was koning Waldemar bijzonder slecht geluimd. Overal in de huizen en in de kerken beleefde men het Kerstfeest. Maar de koning beleefde het nooit, óf hij wilde het niet beleven, omdat het zo mooi en vredig was. Er was nooit vrede in zijn hart.

André had nog een prachtige rood satijnen mantel en muts, die afgezet waren met een rand van wit hermelijn. Toen Roland de mantel en de muts paste, was hij precies een Kerstman van een plaatje.

„Zou ik de koning zo niet kunnen opzoeken?" vroeg hij. „Dan zal ik een goed woordje doen voor Elmar en de andere gevangenen. Misschien ook kan ik de koning er van overtuigen, dat hij met zachtheid en vriendelijkheid meer bereikt dan met barsheid en ruwe behandelingen."

„Dat is een reusachtig plan," vond André.

Het was Kerstmis.

De mensen vierden het Kerstfeest als alle andere jaren.

Vrede daalde in hun harten.

En zij zongen weer de oude vertrouwde Kerstliedjes.

Koning Waldemar zat heel alleen op zijn troon, die glinsterde van de vele edelstenen.

Hij stond op en keek uit het raam over de wijde velden.

Toen hij daar zo stond, voelde hij zich erg eenzaam. Hij kon het in het paleis niet meer uithouden en liet een page komen, om hem zijn mantel en laarzen te brengen.

Na enkele ogenblikken begaf hij zich naar buiten, nagestaard door André, die onmiddellijk Roland waarschuwde.

„De koning gaat uit," zei hij, „misschien kun je hem buiten te spreken krijgen."

De hofnar kwam gemakkelijk het paleis uit.

Stilletjes achtervolgde hij koning Waldemar, die met grote stappen door de sneeuw liep.

Af en toe zag hij, dat de koning even bleef staan en door de ramen van de verlichte huizen gluurde, waar hij de mensen zag zitten met blijde en gelukkige gezichten.

Overal vierde men nu Kerstmis.

De koning zuchtte eens diep.

Hij zag ook, dat de mensen elkaar onder een grote Kerstboom cadeautjes gaven en hij las de verrassing op hun gezichten. Wat voelde hij zich arm met al zijn rijkdom, want nooit was er iemand, die hem iets schonk. Hij stond geheel alleen.

Toen kwam hij langs het huisje van Elmar's ouders. Daar brandde ook licht. Hij zag de oude mensen zitten. Het vrouwtje schreide.

Beschaamd keerde koning Waldemar zijn gezicht van het raam af. Die mensen hadden verdriet. En hij wist waarom.

Wat gebeurde er toch met hem?

Zozeer stond hij in gedachten verzonken, dat hij niets meer om zich heen hoorde of zag.

Toen hoorde hij een stem: „Koning Waldemar, u staat daar zo alleen. Kan ik iets voor u doen?"

Hij schrok op uit zijn gepeins en zag een Kerstman.

„Hoe weet jij, dat ik zo alleen ben, Kerstmannetje?" vroeg hij.

„Ik weet álles, koning Waldemar," antwoordde Roland, waarna de koning verwonderd zijn borstelige wenkbrauwen optrok.

De Kerstman vervolgde: „Ik weet ook, dat ieder mens iets goeds in zich heeft. U ook. Het is alleen erg jammer, dat u dat goede altijd voor de mensen verborgen hield en u van uw kwade zijde liet kennen. Daarom begrijpt het volk u niet."

„Wat bedoelt u?" vroeg de koning.

„Wel, geeft u mij uw hand," zei Roland.

Koning Waldemar reikte hem zijn hand.

Toen zei Roland: „Ziet u die hele grote ster daar?"

De koning keek nooit naar de sterren, maar toen deed hij het wel.

Hij keek vol verbazing naar de ster, die de Kerstman hem aanwees. Wat een prachtige ster was dat!

„Wat is dat voor een ster?" vroeg hij.

„Dat is de ster van Bethlehem," antwoordde Roland plechtig. „Als u daar lang naar kijkt, zal er vrede in uw hart zijn. En die vrede zal u een ander en een beter mens maken."

Het was de koning vreemd te moede. De Kerstman hield zijn hand nog steeds vast. En de koning staarde onafgebroken naar de grote flonkerende ster, waarnaar hij kijken móést, of hij wilde of niet.

Toen doorstroomde hem een warm gevoel en er stonden plotseling tranen in zijn ogen. Hij zag de wereld heel anders. En hij verwonderde zich over zijn hardheid en onvriendelijkheid jegens de mensen.

Hij praatte met de Kerstman en vertelde hem, dat hij zijn leven wilde beteren.

Roland luisterde geduldig naar hem en antwoordde: „Alles is nog niet verloren, koning Waldemar. U kunt maken, dat de mensen van u gaan houden. Gaat u naar het paleis terug en laat de gevangenen vrij. Als u hen weer opnieuw laat beginnen, zal het niet alleen voor u, maar ook voor hen Kerstfeest zijn."

De koning knikte. Dat zou hij doen. En de Kerstman verdween met een vriendelijke groet.

Toen de koning teruggekomen was in het paleis, liet hij onmiddellijk de gevangenen uit hun kerker bevrijden. Hij gaf hun een Kerstmaal en hij voelde zich zo gelukkig als hij nooit eerder was geweest in zijn leven. Toen vroeg hij hun vergiffenis voor zijn lelijk gedrag en zei hun, dat ze weer opnieuw konden beginnen en naar huis mochten gaan om Kerstmis te vieren.

De gevangenen waren erg dankbaar. En zij vergaven de koning zijn lelijk gedrag. Het was immers Kerstfeest en dan moeten de mensen elkaar vergiffenis schenken voor al het lelijke, wat ze elkaar aangedaan hebben.

Elmar, de page, was Roland en André heel dankbaar.

„Ik trek er nu maar weer op uit," zei de hofnar, „de koning zal jullie in het vervolg wel beter behandelen. Hij is een ander mens geworden."

„Maar waarom blijf je niet bij ons?" vroegen Elmar en André tegelijk.

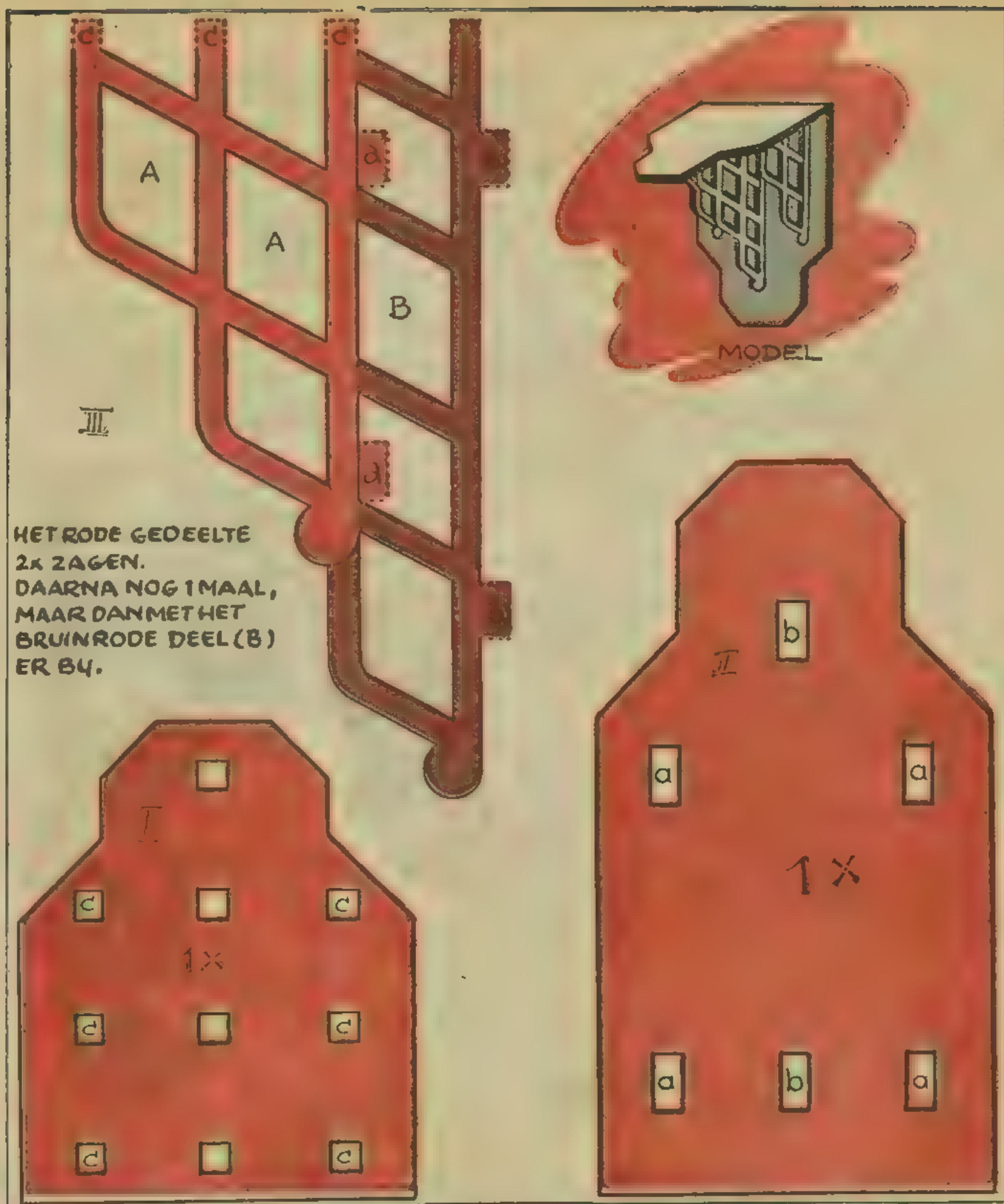
„Weet je wat," zei Elmar weer, „ik zal de koning nog eens vragen, of hij geen hofnar kan gebruiken."

En ja, hij kwam terug met de blijde boodschap, dat Roland als hofnar bij de koning in dienst kon komen.

Toen werd het helemaal een prachtig Kerstfeest.

Het was koning Waldemar's eerste goede Kerstfeest, omdat hij het vierde met vrede in zijn hart.

J. Heiloo

CONSOLE VOOR BEELDJE OF VAASJE

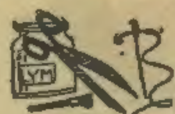
Dit praktische en gemakkelijk te maken muurplankje, gemaakt van 5 mm triplex, bestaat uit vijf delen.

Een bovenplankje, I, en een rugplankje, dat tegen de muur aandrukt, II. Verder zijn er drie steuntjes die het bovenplankje stutten en die op de tekening worden aangegeven door AAB.

Je moet die figuur 3 dus een keer uitzagen in haar geheel, dus AAB en twee keer alleen AA. Vergeet ook de stukjes niet, die door puntlijntjes worden aangegeven (aa).

De blanke vlakken van de drie steuntjes zaag je natuurlijk ook weg, zodat je een soort traliewerk krijgt.

Daarna in elkaar lijmen en beitsen.

De kleine knutselaar

WENKEN VOOR DE KERSTDAGEN

Denneloppen

Beschilderd met allerlei mooie kleuren vormen dit aardige versieringen voor een Kerstboom. Vooral als er ook een fleurig strikje aanzit of een stukje hulst. Doop de toppen in zilver- of goudbrons. Goed laten drogen.

Dennebomen,

die als Kerstbomen gebruikt worden, blijven veel langer groen en vers, wanneer de boompjes vers afgesneden zijn en wanneer men de voorzorg neemt ze in een blikken bus met water te zetten. Wanneer men die voorzorg neemt, enkele dagen voor Kerstmis, worden de naalden lang niet zo droog en vermindert dus ook het brandgevaar. Het is niet zo moeilijk om dit blikken busje min of meer te verbergen tussen de staande poten of onder wat groen.

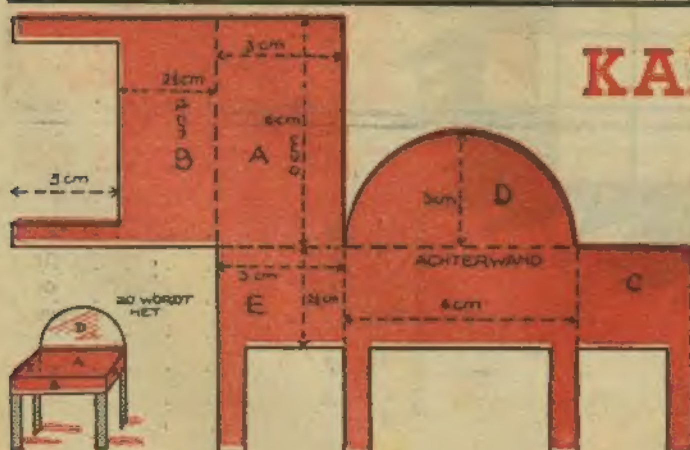
Kaarsvet

verwijdert men van stof of meubelen door het grootste deel eerst voorzichtig weg te krabben met vingernagel of mesje. Leg er dan een stuk stevig vloeipapier over en ga met een warm strijkijzer over het papier. Herhaal dit enige keren. Blijft er nog een tikje was over, spons dit dan voorzichtig af met een beetje alcohol.

Dennenaalden

Na de Kersttijd is het niet per se nodig alle droge dennenaalden door de hele kamer te verspreiden. Laat de boom staan waar hij staat, knip de droge takken een voor een weg en werp ze in een bak of emmer die er naast staat. Als je het boompje in zijn geheel wegsleept, strooi je de naalden overal rond. Wat niet de bedoeling is.

KAPTAFELTJE

Benodigdheden: wat stevig karton en plaksel.

Zachtjes inritsen langs de aangeduide stippellijnen en ook langs die lijnen vouwen in de vorm van het model.

In plaats van de ovale vorm D kun je natuurlijk ook een rechthoekje kiezen en daarop later een spiegeltje plakken. Dat maakt het nog echter. De hoeken beplak je voor de stevigheid met een reepje papier en zodra alles stevig in elkaar zit, kleur je het verder af of beplak je het geheel met een papierkleur, die je graag ziet.

WIE PUZZELT ER MEE?

Horizontaal:
1. Vogel.
3. Bijwoord.
4. Elastiek.
6. Wie niet kan spreken, is....
8. Leven in zee.
10. Open plaats.
11. Sleepnet.
13. Dat haal je dag en nacht door.
15. Top van een halm.
17. Is geen vrouw.
18. Dringend verzoeken. Een paard heeft ze ook.
19. Hoort bij de welpen.
20. Grote belofte.

Vertikaal:
1. Er branden in deze tijd veel lichtjes aan.
2. Vlaktemaat.
5. Deel van een woning.
6. Kousen.
7. Meester-kellner.
9. Deel van een boom.
12. Doet pijn als hij ontstoken is.
14. In 't groene ...., in 't stille...
15. Karakter.
16. Bepaald soort hert.
18. Afgemat.
19. Uitroep van verbazing.

KERSTBOOM-PUZZLE

INVULPUZZLE

Dertien woorden invullen van zeven letters. Als het goed gedaan wordt, leest men op de middelste vertikale rij van boven naar beneden iets, wat schoolgaande kinderen zeer fijn vinden.

1. Omgang. Je moet goed opletten als je er middenin zit.
2. Aaien. Doe je een hond of een poesje.
3. Zijn een soort dennebomen.
4. Gebruik je om je kleren netjes te houden.
5. Is een werkruimte, waar soms veel mensen bijeenzitten.
6. Zegt men van op- en neergaande lijnen, ook wel van een terrein, dat heuvelachtig is.
7. Wegen. Meestal van klinkers voorzien.
8. Afscheiding.
9. Is een schietwapen...., dan is het zeer gevaarlijk.
10. Doe je met een boog. Althans met de pees er van.
11. Kleine vlekjes maken. Gebeurt vaak als er iets gebraden wordt.
12. Minst. Tegenovergestelde van grootst.
13. Kieren. Wind en regen jagen er soms doorheen.

1. . . . .
2. . . . .
3. . . . .
4. . . . .
5. . . . .
6. . . . .
7. . . . .
8. . . . .
9. . . . .
10. . . . .
11. . . . .
12. . . . .
13. . . . .

ONS SPREEKWOORDENRAADSEL

Op elke kaars staan de letters van een woord. Ons spreekwoord bestaat dus uit vijf woorden.

Onze wens bestaat uit zeventien letters, die in de vakjes moeten komen staan van de buitenste cirkel.

Hoe die luidt, kun je weten, indien je alle zeventien woordjes goed invult.

Alle woorden eindigen op de letter E, die al ingevuld is.

Hier volgt de omschrijving:

DAT WENSEN WIJ U ALLEMAAL TOE

1. Is een edelknaap.
2. Zonderlinge.
3. Iedere.
4. Wat voorzichtig behandeld moet worden.
5. Volksuitdrukking voor: tot ziens.
6. Is een meisjesnaam.
7. Echtgenote.
8. Losplaats.
9. Nog een meisjesnaam.
10. Duidt een kleur aan.
11. Snor je mee over het ijs.
12. Deel van een trap.
13. Uitgelezene.
14. Bedenkelijke.
15. Slot.
16. Kerf in je vinger.
17. Wordt zeer veel gedronken.

OPLOSSINGEN VAN DE PUZZLES UIT ONS VORIG NUMMER

*

Spreekwoordenraadsel

OVERDEKOPGAAN

C	R	E	O	E	K	O
T	F	K	R	K	K	T
O	S	N	D	E	O	A
P	T	A	A	L	O	B
U	U	A	A	E	R	E
S	K	M	T	N	D	L

Wanneer een instelling, die veel zaken doet, haar onkosten en uitgaven zo hoog opvoert, dat er tenslotte geen evenwicht meer kan bestaan tussen wat binnenkomt en wat uitgaat, dan komt er een ogenblik, dat die instelling niet meer aan haar geldelijke verplichtingen kan voldoen en haar schuldeisers met lege handen moet terugsturen. Dan gaat zo'n instelling failliet of over de kop.

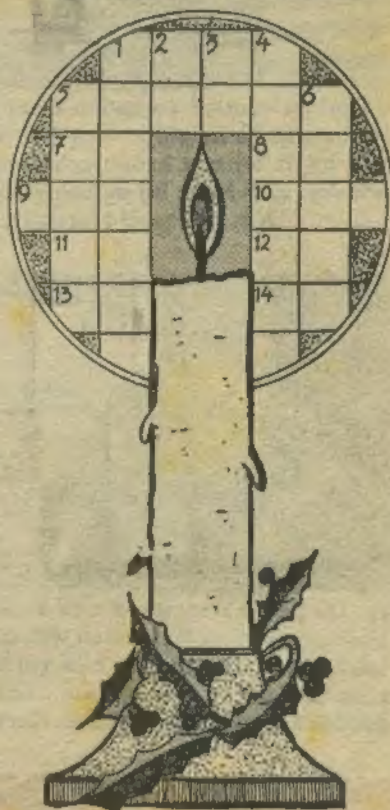
KRUISWOORDPUZZLE

P	A	L	E	I	S		K	O	E	L
K	L	E	E	D		K	A	A	R	S
	T	E	N	E	N		B		G	
V	IJ	G		M		B	O	V	E	N
E	D		H		B	R	U	I	N	
R		B	E	E	R		T	O	S	S
K	R	A	N	T		V	E	L		V
E	E	N		A		G	R	O	E	P
E		G	E	L	A	G		N	C	
R	O		R	A		V	E	C	H	T
	N	L		G	E		V	E	T	O
A	S		P	E	D	A	A	L		L

WAT HOORT BIJ WAT ?

1. panter-praten 2. parket-karpet
3. talmen-mantel 4. regen-neger
5. vinger-vering 6. lampen-palmen
7. gelden-delgen 8. nesten-stenen
9. alpen-palen 10. stoer-roest

KAARSPUZZLE

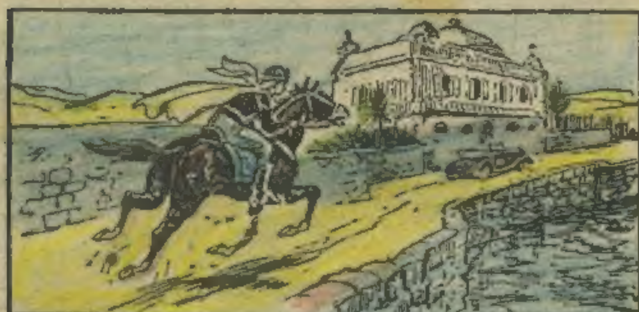
Horizontaal:

1 Ga aan de zijde van de weg staan. Ander woord voor zijde
5 Bereid. Bekend woord bij welpen en verkenners
7 Dwarshout aan een mast
8 Achter
9 Hij ging erg ... van huis
10 Wij hebben gelukkig een... boven het hoofd
11 Maatschappij, die vele en snelle verkeersmiddelen beheert
12 Zo begint een sprookje
13 Het is altijd. . veel of. . weinig
14 De dertiende en twintigste letter van het alfabet

Vertikaal:

1. Lichten, die bij de Kerstboom horen 2. Slee 3. Zie 8
4. Fietsen voor twee personen
5. Afbeelding 6. Gebak

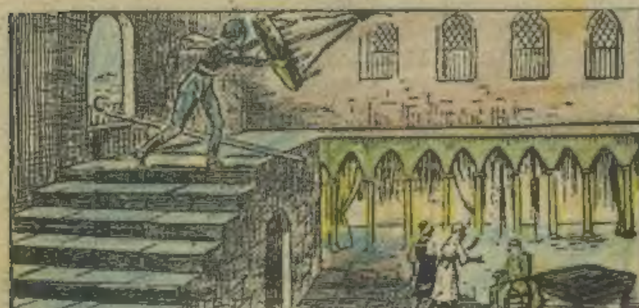
HAMID de dappere SJEIK

7. Hamid aarzelt geen ogenblik. Hij spant het paard van de Arabieren uit, springt op het ongezadelde dier en rijdt als de wind door de woestijn. In de verte doemt een groot huis op en als de sjeik naderbij komt, ziet hij ook de auto staan, die nu echter leeg is.

8. Voorzichtig nadert hij het erf en speurt de muren af om te zien of hij ergens het huis kan binnendringen. Boven een balkon merkt hij een openstaand raam. Door op het paard te gaan staan kan hij het balkon bereiken en hij hijst zich naar boven.

9. Binnen weinige seconden staat de dappere sjeik op het balkon en hij stapt door het open raam. Met een stok haalt hij een kroonluchter naar zich toe, want beneden zich heeft hij de beide Arabieren gezien, die zijn reisgezel Hartley bedreigen.

10. „We hebben nu wel uw papieren," hoort hij een der schelmen tegen Hartley zeggen, „maar ze zijn in code en we kunnen ze niet ontcijferen. Vertel ons dus de sleutel van de code, of anders...." Verder komt hij niet, want met zijn makker tolt hij over de grond.

11. De beide Arabieren zijn volkomen overrompeld. Voor zij goed en wel weten wat er aan de hand is, bewerkt de sjeik hen met zijn vuisten. Daar hebben de schurken gauw genoeg van, zodat ze zich rustig met gordijnkoorden laten binden. Hartley belt de politie op.

12. Spoedig neemt de politie de beide boeven van Hamid over. Deze kan nu zijn eigenlijke taak weer op zich nemen om Hartley naar het Engelse gezantschap te brengen. Het hoeft wel niet gezegd, dat Hartley de jonge sjeik dankbaar is voor zijn hulp.